

2006

COMMERCE AND ACCOUNTANCY - II (Optional)

वाणिज्य व लेखाशास्त्र - II (वैकल्पिक)

000114

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बँक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थींकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.

P.T.O.

1. Answer any four of the following :

खालील कोणतीही चार उत्तरे लिहा :

- (a) Describe the steps involved in the process of management of changes. 10
व्यवस्थापकीय बदलात समाविष्ट होणाऱ्या टप्प्याचे वर्णन करा.
- (b) Explain the various factors leading to the formation of business combination. 10
व्यावसायिक संयोग निर्मातीसाठी कारणीभूत असणारे विविध घटक स्पष्ट करा.
- (c) State the major benefits of World Trade Organisation (WTO). 10
जागतिक व्यापार संघटनेचे प्रमुख लाभ विशद करा.
- (d) What are the external sources of recruitment ? 10
भरतीचे बहिर्गत स्रोत कोणते आहेत ?
- (e) Enumerate the essentials for successful collective bargaining. 10
यशस्वी सामुदायिक सौदेबाजीच्या आवश्यक बाबी नमूद करा.

SECTION - A

www.mpscmaterial.com विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Classify the organisational goals. Write the various advantages of operative goals for organisation. 10
संघटनात्मक साध्ये वर्गीकृत करा. संघटनेसाठी परिचालन साध्याचे फायदे लिहा.
- (b) Highlight on the contributions of the neo-classical organisation theory. 10
नवसनातनवादी संघटन सिद्धांताच्या योगदानावर प्रकाश टाका.
- (c) Indicate the limitations of organisational behaviour. 10
संघटनात्मक वर्तणूकीच्या मर्यादा नमूद करा.
- (d) Elaborate the concept "TQM Quality Circle". 10
TQM गुणवत्ता वर्तुळ संकल्पना सविस्तर विशद करा.

3. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Why and how committee organisation is misused ?
समिती संघटनेचा दुरुपयोग का व कसा केला जातो ?	10
(b) Examine the distinctive features of learning organisation.
अध्ययन संघटनेची ठळक लक्षणे परीक्षण करा.	10
(c) Discuss on the applications of perception in organisation.
संघटनेत अभिवृत्तीच्या उपयोगावर चर्चा करा.	10
(d) Explain the requisite steps to obtain the certificate of I.S.O.
I.S.O. चे प्रमाणपत्र प्राप्ती करीता अनिवार्य पायऱ्या स्पष्ट करा.	10

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Narrate the characteristics of a Joint Stock Company.
संयुक्त स्कंध प्रमंडळाचे वैशिष्ट्ये विशद करा.	10
(b) Mention the legal rules for valid offer.
वैध प्रस्तावासंबंधी वैधानिक तरतुदी नमुद करा.	10
(c) What are the presentment rules for Negotiable Instruments acceptance ?
पराक्राम्य विलेख स्विकृतीसाठी उपस्थापन नियम कोणते आहेत ?	10
(d) Give the rules relating to registration of shops and establishment.
दुकाने आणि आस्थापना पंजीयनाचे नियम द्या.	10

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) What are the traditional and recent methods of performance appraisal. 15
कार्य निष्पादनाच्या परंपरागत आणि वर्तमान पद्धती कोणत्या आहेत ?
- (b) Narrate the problems faced by Trade Union Movement in India. 10
भारतातील श्रमिक संघ चळवळीसमोर असणाऱ्या समस्या विशद करा.
- (c) Explain the term "workers participation in management". Describe its merits and demerits. 15
"व्यवस्थापनात कामगार सहभाग" संज्ञा स्पष्ट करा. त्याचे गुण दोषांचे वर्णन करा.

- o O o -

www.mpscmaterial.com

5. *Answer the following sub-questions :*

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) State the advantages of Partnership.
भागीदारीचे फायदे विशद करा.	10
(b) Explain the legal aspects for delivery of goods.
वस्तुच्या प्रदानासाठी वैधानिक घटक स्पष्ट करा.	10
(c) Highlight on the objectives of Consumer Protection Act.
ग्राहक संरक्षण अधिनियमाच्या उद्दिष्टांवर प्रकाश टाका.	10
(d) Mention the essential ingredients of rate of exchange assigned in the FEMA.
FEMA मध्ये विनीमय दर निश्चितीचे आवश्यक घटक दर्शावा.	10

SECTION - C

विभाग - C

6. *Answer the followings sub-questions :*

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

(a) Discuss the meaning and importance of Marketing.
विपणनाचा अर्थ व महत्व यावर चर्चा करा.	10
(b) Enumerate the factors affecting the product price.
उत्पाद किंमत प्रभावित करणारे घटक विशद करा.	15
(c) Indicate the environment influence on pricing decisions in International Marketing.
आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेत मुल्य धोरणावर प्रभाव टाकणारे पर्यावरणीय घटक नमूद करा.	15

P.T.O.

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Clarify the stages of product life cycle. 10
उत्पाद (वस्तु) जीवन चक्र अवस्थांचे स्पष्टीकरण द्या.
- (b) Describe the various factors influencing selection of distribution channels. 15
वितरण मार्ग निवडीवर प्रभाव टाकणाऱ्या विविध घटकांचे वर्णन करा.
- (c) What are the characteristics and types of International branding ? 15
आंतरराष्ट्रीय चिन्हांकनाचे वैशिष्ट्ये व प्रकार कोणते आहेत ?

SECTION - D .

विभाग - D

www.mpscmaterial.com

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (a) Highlight 'on the job' and 'off the job' training methods. 15
"कार्य करतांना" आणि "कार्य प्रश्चात" प्रशिक्षण पद्धतीवर प्रकाश टाका.
- (b) Discuss the positive approaches for good industrial relations. 10
उत्तम औद्योगिक संबंधाकरीता सकारात्मक दृष्टिकोनावर चर्चा करा.
- (c) Describe the machinery for prevention and settlement of industrial disputes. 15
औद्योगिक विवाद प्रतिबंध व निवारण यंत्रणेचे वर्णन करा.